

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของปัญหาด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนช่วงที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

2. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 53 คน ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) มีจำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย ซึ่งเป็นหัวหน้างานบริหารทั่วไป

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย เป็นข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาครูแนะแนว

และทำการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 มีความยินดีและสมัครใจเข้าร่วมวิจัย จำนวน 6 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) นักเรียนชั้นช่วงชั้นที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2550 จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 คน

1.2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 คน

1.2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 53 คน ประกอบด้วย

1.3.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.3.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 6 คน

1.3.3 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน

1.3.4 คณะครูในโรงเรียนนอกเหนือจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 คน

1.3.5 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน

1.3.6 ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 4 คน

2. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart . 1988 :11-15) โดยดำเนินการ 2 อย่างคือ การศึกษาสภาพปัญหา การดำเนินการเสริมสร้างวินัย แต่ละอย่างประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ (ประวิต เอรารวรรณ . 2545 : 15)

2.1 การวางแผน (Planning)

2.2 การปฏิบัติ (Action)

2.3 การสังเกต (Observation)

2.4 การสะท้อนผล (Reflection)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะและประเภทของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้อยู่ 4 ประเภท แต่ละประเภทมีวิธีสร้างและหาคุณภาพดังต่อไปนี้

1.1 แบบบันทึกการประชุมของผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการตามกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน จำนวน 1 ชุด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง

1.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นแบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง จำนวน 3 ฉบับ คือ

1.2.1 ฉบับที่ 1 ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ นักเรียนและเพื่อนของนักเรียน ในการดำเนินการตามกิจกรรมคลีนิกนักเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ 10 ข้อ

1.2.2 ฉบับที่ 2 ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ในการดำเนินการตามกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

1.2.3 ฉบับที่ 3 ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้นำหมู่บ้านที่นักเรียนอาศัยอยู่ ในการดำเนินการตามกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

1.3 แบบประเมิน เป็นแบบที่ผู้วิจัยใช้ประเมินการปฏิบัติและพฤติกรรม ของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยแบบประเมินจัดทำจำนวน 5 ชุด จำแนกการใช้ดังนี้

1.3.1 ชุดที่ 1 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน เพื่อบันทึกข้อมูล จากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกด้านความรับผิดชอบจากการดำเนินการ ตามกิจกรรมอบรมพหุขนบ

1.3.2 ชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน เพื่อบันทึกข้อมูล จากการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกด้านความรับผิดชอบ จากการดำเนินการตามกิจกรรม นักเรียนตัวอย่าง

1.3.3 ชุดที่ 3 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน เพื่อใช้บันทึกพฤติกรรม ที่แสดงออก จากการดำเนินการตามกิจกรรมคลีนิกนักเรียน

1.3.4 ชุดที่ 4 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน เพื่อใช้บันทึกพฤติกรรม ที่แสดงออก จากการดำเนินการตามกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

1.3.5 ชุดที่ 5 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน เพื่อใช้ประเมินพฤติกรรม ที่แสดงออก จากการดำเนินการตามกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

1.4 แบบบันทึกชื่อนักเรียนตัวอย่าง ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเดือนละ 1 ครั้ง จำนวน 3 ครั้ง สำหรับผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยและครู รวม 8 คนและสำหรับนักเรียน จำนวน 20 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยวิธีการดังนี้

1. จากบันทึกการประชุมของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้นำหมู่บ้าน กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน จากการดำเนินการในการศึกษาปัญหา และการดำเนินการแก้ปัญหา

2. จากแบบประเมิน การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จากการดำเนินการตามกิจกรรมอบรมพหุขนุตร กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมคลินิกนักเรียน และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ระหว่างปฏิบัติงานในการศึกษาสภาพปัญหา และการดำเนินการเสริมสร้างวินัย

3. สัมภาษณ์ครู ผู้ปกครอง ผู้นำหมู่บ้าน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จากการดำเนินการตามกิจกรรมคลินิกนักเรียนกิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้านระหว่างศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินการเสริมสร้างวินัย

4. แบบเสนอชื่อนักเรียนตัวอย่าง ตามกิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง ระหว่างปฏิบัติงานในการศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินการเสริมสร้างวินัย

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2551 ได้ดังนี้

5.1 การศึกษาสภาพปัญหา ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 ถึง 31 ธันวาคม 2551

5.2 การดำเนินการเสริมสร้างวินัย ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 ถึง

31 มีนาคม 2551

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 เชิงปริมาณนำข้อมูลที่ได้ แบบประเมิน แบบเสนอชื่อนักเรียนตัวอย่าง มาวิเคราะห์หาความถี่ ในการจัดลำดับ ใช้สถิติพื้นฐานร้อยละ ในการเปรียบเทียบ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแตกต่างในเชิงปริมาณ

1.2 เชิงคุณภาพ นำข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตและบันทึกการสัมภาษณ์นำมาแยกเป็นหมวดหมู่

2. การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เป็นการแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญที่สุดในเชิงอธิบาย นำมาสู่สรุปผลงานการวิจัย และแสดงแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานนั้น ๆ โดยนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากแบบบันทึกการประชุมแบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ และแบบเสนอข้อแนะนำนักเรียนตัวอย่าง ผู้วิจัยนำข้อมูลเหล่านั้นมาตรวจสอบคุณภาพโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ เพื่อประเมินสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีสิ่งใดที่ปฏิบัติดี หรือเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาหาวิธีที่จะแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

6. สรุปผล

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

1. ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวนทั้งหมด 53 คน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ทำการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล และคัดกรองพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบการศึกษาวินัยด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน พบนักเรียนที่มีปัญหาทั้งหมด 20 คน ดังนี้

1.1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย

1.1.1 การแต่งกาย ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไว้ผมยาวเกินระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ปล่อยเสื้อลอยชายออกนอกกางเกง ใช้เครื่องประดับตกแต่งร่างกายเกินความจำเป็น จี๊ดเขียนหรือวาดภาพบนเสื้อผ้าและร่างกาย ไม่สวมรองเท้า ถูกทำเข็มขัดถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน นักเรียนมีปัญหามีจำนวน 5 คน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คนและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน

1.1.2 การตรงต่อเวลา ปัญหาที่พบ นักเรียนมาโรงเรียนไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติ เข้าชั้นเรียนและเรียนไม่เต็มเวลาทุกชั่วโมง ไม่เข้าแถวหน้าชั้นเรียนก่อนเข้าเรียน ภาคบ่ายรับประทานอาหารเช้าเวลาพักกลางวัน ไม่เข้าแถวหลังเลิกเรียน นักเรียนมีปัญหาจำนวน 5 คน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน

1.1.3 การทำงานที่มอบหมาย ปัญหาที่พบ นักเรียนส่วนหนึ่งส่งการบ้านไม่ทันตามเวลาที่ครูกำหนด ไม่ปฏิบัติตามพิเศษที่ได้รับมอบหมายจะส่งงานก็ต่อเมื่อครูจะลงโทษ นักเรียนมีปัญหাজำนวน 5 คน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน

1.2 ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วย

1.2.1 การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ปัญหาที่พบ นักเรียนส่วนหนึ่งไม่ตั้งใจปฏิบัติตามในเขตรักษาความสะอาดที่กำหนดให้ ไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาความสะอาดห้องเรียน ห้องพิเศษ ห้องน้ำห้องส้วม นักเรียนมีปัญหา จำนวน 3 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 คน

1.2.2 การเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน ปัญหาที่พบนักเรียนส่วนหนึ่งเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ไม่ครบตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด นักเรียนมีปัญหา จำนวน 2 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน

2. ผลหลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังจากดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยใช้ กิจกรรมอบรมพุทธรูป กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน เป็นนวัตกรรม และใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการเป็นแนวทางในการเสริมสร้างดำเนินการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบันทึกการประชุม บันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบเสนอชื่อนักเรียนตัวอย่าง แล้วสะท้อนผลการเสริมสร้างวินัยปรากฏว่า

2.1 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม ปีการศึกษา 2550 จำนวน 53 คน กลุ่มเป้าหมายในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จำนวน 20 คน หลังจากดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับดีทุกคน

2.2 ผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามกรอบการวิจัยวินัยด้านความรับผิดชอบ 2 ด้านดังนี้

2.2.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง

1) ด้านการแต่งกายนักเรียนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 5 คน

ได้รับการพัฒนามีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน นักเรียนหญิงไม่พบปัญหาด้านการแต่งกายแต่จะมีปัญหากับนักเรียนชายซึ่งเป็นปัญหา ความผิดเล็กน้อย ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ถือว่าบรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่ง แต่พฤติกรรม ของนักเรียนชายที่พบได้รับการแก้ไข และส่งผลเป็นที่น่าพอใจ ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และแก้ไขเป็นรายบุคคลต่อไป

2) ด้านการตรงต่อเวลา นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน มีพฤติกรรม ในทางที่ดีขึ้น มาโรงเรียนทันเข้าแถวเคารพธงชาติ ส่งงานทันตามกำหนดเวลา บรรลุเป้าหมายระดับ หนึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีนักเรียนบางส่วนซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากที่ยังปรับเปลี่ยน พฤติกรรมไม่ได้ ทั้งนี้อาจมาจากสภาพทางครอบครัวและปัญหาทางบ้าน ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจ กับผู้ปกครองและเอาใจใส่ให้มากขึ้นให้ความสำคัญและช่วยเหลือมากกว่าคนอื่นเป็นพิเศษ

3) ด้านการทำงานตามที่มอบหมาย นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่เอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้นซึ่งเป็นที่พอใจในระดับหนึ่งจะมีนักเรียน จำนวน 1 คนคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชอบอ้างเหตุผลว่าไม่มีอุปกรณ์และขอขมบ่อย ๆ ซึ่งจะต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษและดำเนินการแก้ไขปัญหายังอย่างต่อเนื่อง

2.2.2. ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

1) ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียน นักเรียน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน ทุกคนรับผิดชอบต่อหน้าที่เวรรักษาความสะอาด ของห้องเรียนและ บริเวณเขตความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายเป็นที่น่าพอใจระดับดีมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 จำนวน 1 คนที่บางวันไม่ทำโดยอ้างเหตุผลว่าไม่สบายหรือทำการบ้านยังไม่เสร็จซึ่งไม่อยู่ เกณฑ์ที่กำหนด

2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 คน ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนในภาพรวมเป็นอยู่ในระดับดีมาก มีนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนครบเวลาที่กำหนดไว้ทุกคน

7. อภิปรายผล

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ในการ เสริมสร้างวินัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการเสริมสร้างวินัย 2 อย่าง มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองคือ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการการทำงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้คือระดับมากได้ทุกคน ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือ การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้คือระดับมากได้ทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้จัดทำโครงการอบรมพุทธบุตร โดยนิมนต์พระวิทยากรที่มีความรู้มีประสบการณ์มาให้การอบรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบให้กับนักเรียนรับทราบ และ เกิดความตระหนัก รู้จักผิดชอบชั่วดี นักเรียนสามารถปฏิบัติตนอยู่ในกรอบระเบียบของโรงเรียน และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ สุมน อมรวิวัฒน์ (2542 :14) ที่กล่าวว่า ครูอาจารย์ที่จะสอนลูกศิษย์ให้มีวินัยที่ยั่งยืนได้นั้นควรนำหลัก การสอนในลักษณะไตรสิกขาซึ่งเป็นการฝึกอบรมจิตใจให้ถึงพร้อมซึ่ง สីล สมาธิ ปัญญาและควรมีลักษณะบูรณาการอันเป็นปัจจัยที่ต่อเนื่องกันไป ในการดำเนินกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ดำเนินการโดยเชิญผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำหมู่บ้าน และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมาร่วมประชุมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อรับทราบปัญหา สร้างความเข้าใจกับปัญหาเพื่อกำหนดแนวทางและสร้างข้อตกลงในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วันเพ็ญ บุครดี (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การให้ผู้เรียนมาร่วมกันประเมินให้ผู้เรียนประเมินตนเองและผู้ปกครองประเมินร่วมด้วยจะให้ภาพที่ดี ทำให้ผู้เรียนที่มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้ โดยไม่มีใครบังคับหรือตักเตือน ปฏิบัติด้วยความเต็มใจและชื่นชมต่อผลงานของตนเอง นับว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ครูและนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเสนอชื่อนักเรียนหรือนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่มีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบทั้ง 2 ด้าน ที่เป็นแบบอย่างหรือตัวอย่างที่ดี ใครได้คะแนนมากอันดับที่ 1-3 จะมอบเกียรติบัตรและรางวัล ซึ่งสอดคล้องกับ วิภา ทาโบราณ (2541 : บทคัดย่อ) ซึ่งกล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับแรงเสริมตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขผลกระทำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อเพื่อนสูงขึ้น กิจกรรมคลีนิกนักเรียนดำเนินการ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จัดกลุ่มหมุนเวียนให้บริการเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนและช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนเป็นรายบุคคล จากพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ 2 ด้านที่เป็นปัญหา ในชั่วโมงแนะแนว ให้ความใกล้ชิด ความอบอุ่น ความมั่นใจ ให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักตนเองเป็นอย่างดี รู้ถึงความสามารถและขอบเขตแห่งความสามารถแห่งตน สามารถตัดสินใจและเลือกได้อย่างฉลาด สามารถปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย พยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ-กรม

วิชาการ (2544 : 213-215) ซึ่งกล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาความรับผิดชอบโดยผู้ใหญ่ต้องทำความเข้าใจธรรมชาติของเด็กให้คำแนะนำและมอบหมายงานให้แก่เด็กทำและรู้จักช่วยตนเอง ควบคุมแนะนำ เมื่อจำเป็น ฝึกให้มีเหตุผล และต้องปลูกฝังความมีระเบียบวินัยอันดีงามแก่เด็กอยู่เสมอ กิจกรรมการเยี่ยมบ้านดำเนินการ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อรับทราบความเป็นอยู่ของนักเรียนสอบถามปัญหา ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อร่วมกันช่วยแก้ปัญหาของนักเรียน สอดคล้องกับ สวัสดิ์ ไชย โอภาส (2541 : 54) ซึ่งกล่าวถึงปัญหาการกระทำผิดวินัยของนักเรียนนั้นมีสาเหตุหลายประการ ส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว เช่น พ่อแม่หย่ากันหรือร่ำรวยมากเกินไป พ่อแม่แยกกันอยู่ ขาดคนเอาใจใส่ดูแลดู พ่อแม่ประพฤติคนไม่ดีหรือไม่เข้าใจธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงตามวัยและเพศของเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวสมาชิกในครอบครัวมากหรือน้อยเกินไป ความเข้มงวดหรือหย่อนยานเกินไปด้านวินัยมากเกินไป บ้านตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น แหล่งชุมชนแออัด แหล่งอบายมุข แหล่งสถานเริงรมย์

ปัญหาพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้ จากการดำเนินการเสริมสร้างวินัยได้วิเคราะห์ปัญหา และหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยเชิญผู้ปกครองและนักเรียนมารับทราบรู้ปัญหา สร้างความเข้าใจ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและข้อตกลงในการแก้ปัญหาร่วมกัน ให้ความรู้ โดยการอบรมพหุบุตรเพื่อสร้างความตระหนัก การยกย่องชมเชยและให้รางวัลสำหรับนักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี โดยครู นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน ให้การคำปรึกษาคำแนะนำ สร้างความใกล้ชิด ความอบอุ่น ความมั่นใจ ให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ นักเรียนแต่ละคนรู้จักตนเองเป็นอย่างดี ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน และประสานกับผู้นำหมู่บ้านเพื่อรับทราบความเป็นอยู่ของนักเรียน สอบถามปัญหา ทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง และให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อร่วมกันช่วยแก้ปัญหาของนักเรียน ทำให้การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการแก้ปัญหาพฤติกรรมวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ ลดลงมากและนักเรียนมีพฤติกรรมวินัยที่ดีขึ้นมาก คือ ในด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียน นักเรียนทุกคนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน มาโรงเรียนแต่เช้าทันเช้าแถวเคารพธงชาติ ส่วนในด้านการทำงานที่มอบหมายและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนจะมีนักเรียนเพียงจำนวนน้อยที่ยังปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ได้ ต้องได้รับการพัฒนามากขึ้น นักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมที่น่าพึงพอใจ ทั้งนี้เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากครู-อาจารย์ ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้นำหมู่บ้าน

เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพ วงษามาตย์ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยใช้กลยุทธ์ กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลีนิกนักเรียน และกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน ช่วยเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยใช้กลยุทธ์ กิจกรรมอบรมพุทธบุตร กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลีนิกนักเรียน กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน ช่วยเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามยังมีจุดอ่อนคือนักเรียนบางส่วนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมวินัยแบบยั่งยืน ครูต้องคอยให้คำแนะนำ ตักเตือนและดูแลอย่างใกล้ชิด ควรได้รับการพัฒนาวินัยอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจนต้องใช้เวลาไปประกอบอาชีพ มีข้อจำกัดในการดูแลนักเรียนในปกครองของตนเอง ผู้บริหาร โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญและสร้างความตระหนักกับบุคลากรทุกฝ่าย สนับสนุนงบประมาณและจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อกำกับดูแลงานวินัยของโรงเรียนเพิ่มบทบาทนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวินัยของตนเอง ในรูปของคณะกรรมการนักเรียน โดยดำเนินงานพัฒนาวินัย อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า ปัญหาพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ การแก้ไขที่ได้ผลดีที่สุด นอกจากจะสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาร่วมกันและอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายแล้ว การจัดกิจกรรมของครูเพื่อให้เกิดความตระหนัก ความร่วมมือของ ครู อาจารย์ทุกคนใน โรงเรียน ผู้ปกครอง ตัวนักเรียน และผู้นำหมู่บ้าน มีส่วนสำคัญในการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน และควรดำเนินการจริงจังต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพ

1.2 จากการวิจัย พบว่า แนวทางและรูปแบบของการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวมของนักเรียน โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 นี้ ควรขยายเวลาเพิ่มเติมให้ได้ตลอดปีการศึกษาและต่อเนื่องเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนต่อไป เพื่อให้ร่วมกันพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 จากการวิจัย พบว่า โรงเรียนควรกำหนดนโยบาย และแผนปฏิบัติการภายในโรงเรียนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมั่นใจในการปฏิบัติและเกิดความยั่งยืน

1.4 จากการวิจัย พบว่า ควรมีการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแล อย่างใกล้ชิด และให้คำปรึกษากับนักเรียนตลอดเวลาที่เกิดปัญหา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ในระดับช่วงอื่น ๆ หรือโรงเรียนอื่น

2.2 ควรทำการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านอื่นในกลุ่มเป้าหมายเดิมหรือกลุ่มเป้าหมายอื่น

2.3 ควรทำการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY